

FENT CARRENY

MARIA DE LA SALUT

Número 198

Any XVII

FEBRER, 2003

UN GENER REDÓ!!! REIS, SANT ANTONI, DIA DE LA PAU I... NEVADA!!!

Sumari

Editorial i sumari	2
Neu a Maria	3
Excursió al Castell d'Alaró	3
Rebuts de l'any 2003	3
L'any Francesc de Borja Moll	4
La història interminable i/o Habitació amb vistes	5
Activitats de grup d'Esplai Es Rebrot .	6
Sa Xerradeta a Ses Tarragones amb...	
Pere Mestre, des Carreró, carnisser	8
Anar l'ull al bou amb l'E.L.A.	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
Dia 30 de gener, dia escolar de la No- Violència i la Pau	16
Recordant a Cati Salom Parets	17
Per a la millor mare, aquesta carta d'amor	18
Inmigració. Festa de Sant Antoni	19
Maria, Telefònica, l'ADSL i la nostra línia	20
Desplaçar-se, anar de vacances i viatjar	21
Reforma a l'Ajuntament	22
Escacs: Campionar de Mallorca	22
XIX Trofeu ciclista Pla de Mallorca .	23
Calendari Fent Carrerany 2003	24

FOTOGRAFIES:

Magi Ferriol, Guillem Jordà, Es Rebrot,
Joan Gelabert, Gaspar Mas, Pep Ferriol

EDITORIAL

El Dia Escolar de la No-violència i la Pau (DENIP), fundat per l'educador i poeta Llorenç Vidal l'any 1964, és una iniciativa pionera, no estatal, no governamental, independent, lliure i voluntària d'Educació No-violenta i Pacificadora o Educació en i per la No-violència i la Pau practicada a escoles de tot el món i estan convidats a participar-hi els centres educatius, els educadors i els educands de tots els nivells i de tots els països.

Es practica el 30 de gener o un dels dies pròxims de cada any, en l'aniversari de la mort del Mahatma Gandhi.

L'escola de Maria, per segon any consecutiu ho ha fet de manera explícita sortint el carrer demanant que s'estenguin aquests valors, acte del qual en teniu informació en aquesta revista.

Davant la imminència de la guerra a Iraq volem expressar públicament el més enèrgic rebuig i condemna. Un dels objectius fonamentals de l'educació és la promoció dels valors continguts a la Declaració Universal dels Drets Humans i, en especial, l'educació per a la pau. Per tant, no podem ni volem restar indiferents davant la catàstrofe humanitària que representaria la invasió d'Iraq. Cap argument ni cap raó no pot justificar la política de "guerra preventiva" que amb la coartada de la defensa de la seguretat i la democràcia pretén la invasió d' Iraq, fet que provocarà centenars de milers de víctimes innocents.

Des de Fent Carrerany demanam al govern espanyol que no es faci còmplice d'aquest crim i que col·labori en la recerca d'una solució pacífica de la crisi.

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magi Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Antoni Gelabert Mas, Antoni Fiol Morey, Miquel Rosselló i Quetglas, Grup d'Esplai Es Rebrot, Miquel Jordan Ronsano, Alumnes del CP Antoni Monjo, Francesca Maria Capó Gelabert, Revista Campanet, Gaspar Mas i Pep Ferriol

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

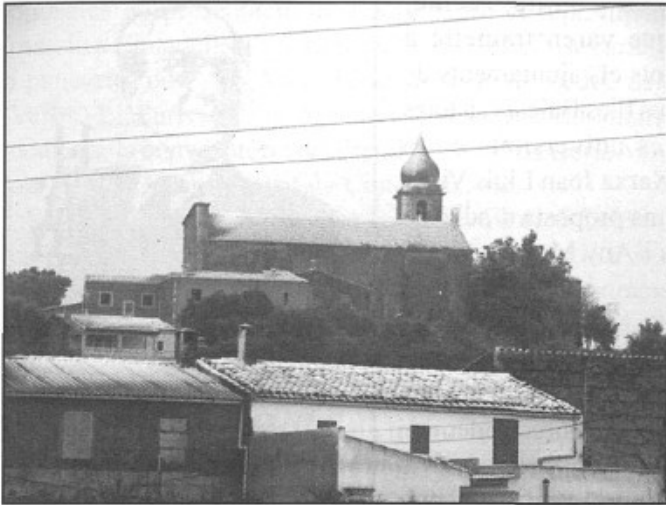
IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

correu electrònic:
fentcarrerany@premsaforana.com

Nº DEPÓSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

NEU A MARIA

El passat divendres dia 31 de gener la climatologia ens féu un regal als ulls que durà poques hores. Ja ben de matinet la neu deixà una lleugera i fina capa blanca sobre els pobles i camps del Pla de Mallorca. En alguns indrets se'n recollí més que en altres i a la muntanya es tallaren algunes carreteres. En alguns centres escolars d'Inca es suspengueren les classes per por al tancament de més carreteres.

Al migdia ja en quedava ben poca. Un fort vent de tramuntana que bufà fins ben entrada la matinada se'n cuidà de fondre-la. Però almanco poguérem prendre unes imatges d'aquest fenomen que tan poques vegades es produeix el Pla. Per recordar nevades fortes ens hem de remuntar al gener de l'any 1985 o, sobretot, al febrer de l'any 1956, l'any de sa neu a Mallorca.

EXCURSIÓ AL CASTELL D'ALARÓ

Tornam començar el cicle d'excursions de Fent Carrerany una vegada ja ha remès una mica el fred de l'hivern i el tragí de festes i vacances.

Aquesta vegada vos proposam pujar a peu al Castell d'Alaró des d'Alaró, una excursió que ja fa més de quinze anys que no hem fet. Hi anirem en cotxes particulars, per tant no serà necessari apuntar-se, encara que va bé saber quan serem. El que sí convé és saber si teniu o no mitjà de

desplaçament. També hi ha la possibilitat de dinar allà dalt però això sempre complica l'organització encara que si ho voleu ho podem negociar.

Fitxa de l'excursió:

Dia: 9 de març

Hora: 9 del matí.

Lloc de partida: Sa Plaça de Maria.

Dificultat: Mitjana

REBUTS DE L'ANY 2003

A la passada Assemblea de Fent Carrerany s'aprovà augmentar les quotes de socis i subscriptors per al present any amb el que ha augmentat el cost de la millora que ja haureu notat en la qualitat de la revista, sobretot en el que fa a les fotografies. Així les quotes queden de la següent manera:

Soci: 21 euros.(inclou la revista)
 Soci familiar: 12 euros. (una revista per família)
 Subscriptors: 18 euros.

Als qui teniu domiciliat els vostre pagament vo descomptaran aquestes quantitats dels vostres comptes o cartilles.

Els qui no el teniu domiciliat, amb aquesta revista o la del proper mes se us deixarà el rebut i el podreu abonar a la repartidora o fer l'ingrés corresponent a qualsevol oficina bancària de Maria els següents comptes corrents:

BANCA MARCH 43100115
 LA CAIXA 121-26
 SA NOSTRA 990.459-15

Que la revista arribi a les vostres mans també depèn que l'economia funcioni bé. Moltes gràcies

L'ANY FRANCESC DE BORJA MOLL

De les múltiples raons que hi ha per celebrar una efemèride, com el centenari del naixement de Francesc de Borja Moll, en podríem destacar tres. Per una banda, hi ha la necessitat de transmetre a les joves generacions qui fou i quin significat va tenir l'obra del filòleg menorquí; en definitiva, que el nom de Francesc de Borja Moll els soni a alguna cosa més que a un nom d'institut, d'una plaça o d'un carrer.

Una segona raó, seria, en el nostre cas, per a la gent que tal vegada ha tengut la sort de conèixer-lo o per a les persones que varen ser els seus coetanis, una bona oportunitat per actualitzar el significat de la seva obra i per evitar que aquest nom es conservi més o menys "immortalitzat" - sovint "fossilitzat" -, dins el rerafons de la memòria.

Finalment hi ha una tercera raó que, segurament, és més important que les anteriors: es tracta d'aprofitar l'avinentsa perquè aquelles coses per les quals el recordat va ser distingit prenguin un nou impuls. De res no serviria retre un homenatge a Francesc de Borja Moll si això no comportàs, com a mínim en els seus objectius, una embranzida per a la recuperació de l'ús social de la llengua catalana.

Per assolir aquests objectius, les diverses institucions i entitats implicades en la celebració del centenari han establert tot un seguit d'actuacions, en diferents camps que abracen àmbits ben diversos: l'institucional, l'acadèmic i les activitats de caire més divulgatiu i popular.

Ja durant l'any 2002 començaren els preparatius de la celebració del centenari del naixement a Ciutadella d'un filòleg rigorós i entranyable, Francesc de Borja Moll. Així, el Parlament de les Illes Balears, per unanimitat, va aprovar la declaració de l'any 2003 com a Any Francesc de Borja Moll. Aquest és, sens dubte, un fet fonamental, ja que és molt important que una commemoració d'aquesta magnitud tenguí el suport de la màxima institució que representa la sobirania popular. A partir d'aquí es va constituir una Comissió per a la Commemoració de l'Any Moll, amb una àmplia representació institucional: Govern de les Illes Balears, Consells Insulars, ajuntaments de Palma i de Ciutadella, la Universitat de les Illes Balears, la família Moll, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Obra Cultural Balear - fundada pel mateix Moll l'any 1962 -, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Institut Menorquí d'Estudis, L'Institut d'Estudis Baleàrics, l'Institut d'Estudis Eivissencs, l'Obra Cultural de Formentera, l'Estudi General Lul·lià, i també per personalitats que han destacat com a coneixedores de l'obra del filòleg ciutadellenc.

Aquesta Comissió, estructurada en tres òrgans, compta amb un Comitè d'Honor, un Comitè Organitzador

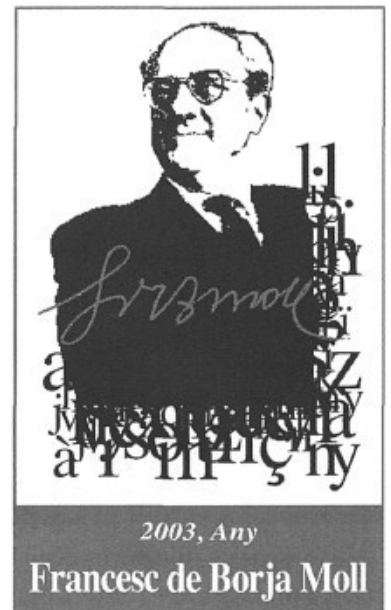
i un Comitè Tècnic, que varen trametre a tots els ajuntaments de les Illes Balears i a totes les universitats de la Xarxa Joan Lluís Vives una proposta d'adhesió a l'Any Moll.

Un important bloc de les activitats dutes a terme fins ara són de caire acadèmic i de suport a la investigació. Entre aquestes actuacions destaca la finalització del p r o c é s

d'informatització del Diccionari Català-Valencià-Balear, l'edició informatitzada dels Quaderns de camp d'Alcover i Moll, a càrrec de la professora Pilar-Perea, les Jornades sobre l'obra de Francesc de B. Moll, celebrades l'octubre passat a Palma, les presentacions de l'Atles Lingüístic del Domini Català i de la Gramàtica del Català Contemporani, la concessió d'ajuts i beques, la publicació de diversos epistolaris, l'edició crítica de diverses obres de Moll, etc.

Entre els actes prevists en el camp acadèmic, cal destacar l'edició informatitzada del Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana, la creació d'una biblioteca virtual sobre les Rondaies i l'inici de la publicació de l'obra completa de F. de B. Moll. Un dels moments estel·lars d'aquest àmbit serà, sens dubte, l'organització del Congrés Internacional Francesc de Borja Moll, que celebrarà la Universitat de les Illes Balears el mes de desembre.

És evident que, tal vegada, allò que dona més sentit a la celebració de l'Any Moll són totes aquelles activitats destinades a donar una difusió social de l'efemèride i que, al mateix temps, comporten un acostament del gran públic a la figura i a la significació de l'obra de Francesc de Borja Moll. Entre les activitats divulgatives ja dutes a terme cal destacar el disseny d'un logotip de l'Any F. de B. Moll, l'elaboració d'un anunci genèric sobre el

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura

Direcció General de Política Lingüística

actuacions del centenari, la creació d'una pàgina web que reculli el calendari i la informació de l'Any Moll, l'actualització de la cronologia de Moll, la publicació dels opuscles de presentació de l'Any Moll, el repartiment massiu a Ciutadella d'un tríptic al·lusiú, l'edició de cartells i pancartes de l'Any Moll, la presentació d'"El Joc dels Verbs. El Ferreret", el disseny de diversos calendaris dedicats, la convocatòria del Premi Francesc de Borja Moll per part de l'Ajuntament de Ciutadella, etc.

Finalment, cal esmentar les activitats de difusió social de l'obra de Francesc de Borja Moll: preparació d'una biografia a càrrec del professor Joan Miralles, elaboració d'unitats didàctiques referides a la figura de Moll, elaboració de materials didàctics, producció i emissió del documental Viatge de Paraules, exposició monogràfica itinerant sobre la figura de Moll, microespais radiofònics, presència d'articles a la premsa local i cultural, cicles de conferències, premis Francesc de Borja Moll per als centres escolars de Balears, etc.

Està previst que en els propers mesos moltes altres activitats completin l'oferta de l'Any Moll: itineraris didàctics per Palma i per Ciutadella, activitats a totes les biblioteques, edició d'un joc de CD-ROM sobre la figura

Inauguració de l'any Moll al Conservatori de Palma, amb les autoritats i la família Moll

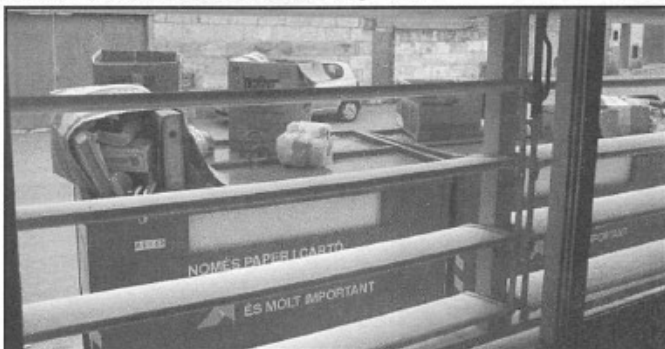
i l'obra de Moll, activitats de contacontes i de dinamització infantil, taules rodones, aparició de suplementos a revistes infantils i juvenils, números monogràfics a revistes especialitzades, etc.

Una celebració, per tant, intensa i merescuda, on tothom podrà trobar la seva manera particular de retre homenatge a un dels personatges que més han conegut i estimat la nostra llengua i la nostra cultura.

LA HISTÒRIA INTERMINABLE I/O HABITACIÓ AMB VISTES

Són els títols de dues pel·lícules que el públic segueix amb bastant d'interès i a mi em serveixen per il·lustrar l'article d'aquest mes. També l'il·lustraré amb prou imatges perquè sinó és difícil creure que això passi, dia rere dia, any rere any, (La Història Interminable).

Ja fa temps que hem demanat a l'Ajuntament que faci les gestions oportunes perquè els contenidors de paper, vidre, envasos i fems dins bosses siguin reubicats en un altre lloc, enfora de l'escola. La imatge que tenim tots a l'entrada (veïnats, alumnes, mestres, pares i mares treballadors i altres possibles visitants eventuais del centre escolar) és deplorable, bruta, d'una deixadesa i d'un incivisme en augment.

Dia 14 de gener de 2003

Ja em direu com podem els educadors, ensenyar ciutadania, bon comportament i saber utilitzar els serveis públics si cada dia...(ja ho sabem "La Història Interminable") ens trobam a l'entrada, papers, cartons bosses de fems escampades, o que vessen dels contenidors.

Per la finestra de la meua classe (Habitació amb vistes) podem contemplar, els meus alumnes i mestres, dia a dia aquestes "meravelles" que els usuaris (ho deixarem així) ens

Dia 24 de gener de 2003

regalen. I no serveixen de res els cartells aferrats als contenidors que diuen clarament que no s'han d'abocar fems fora del dia assenyalat i mai fora del contenidor.

I si no, no seria millor que cadascú els tragués com ja fa temps, davant ca seva?

Magi Ferriol

Dia 30 de gener de 2003

ACTIVITATS DEL GRUP D'ESPLAI ES REBROT

El passat 14 i 15 de desembre els nins i nines i monitors de l'esplai vàrem anar d'acampada al "Puig de Maria" de Pollença. Partirem a les 10 del matí amb cotxes, els cotxes ens deixaren a baix del puig i nosaltres pujàrem a peu. Una vegada allà ens col·locàrem dins dues sales molt grans per dormir, vàrem dormir dins sacs i damunt mantes. Allà vàrem fer diferents activitats, sobretot vàrem elaborar jocs gegants, (un twister de 4*4m, un dominó amb les peces de 15*7 cm). Per sopar fèrem una torrada i pa amb oli. El dinar del diumenge també el fèrem nosaltres. El diumenge després d'haver dinat començàrem a caminar per avall, allà ens esperaven els pares. Ens ho passàrem molt bé! Però el que podem destacar va ser que dormírem tots junts, va ser molt divertit i després els més dematiners varen tenir la sort de poder veure l'illa de Menorca ja que el cel estava molt clar.

Sobrassada, botifarró i pa amb oli. Això és un bon sopar!

Mirau: aquí teniu la nostra habitació. No vam tenir gens de fred!!!

D'aquí dalt vam veure Menorca i les dues badies, la de Pollença i la d'Alcúdia.

marxa” per parlar-nos de com viu la gent d’Etiòpia. Ens va dur diapositives i les va explicar una a una. A tots ens va demanar si volíem col·laborar aportant el nostre granet d’arena duent arròs, farina, sucre i llet en pols per la gent d’allà.

El dissabte següent a la xerrada els nins férem un collage on hi aferràrem les coses que nosaltres tenim i un altre aferrant les coses que tenen ells i ho comparàrem. Podem veure que nosaltres tenim tot el que volem i ells no tenen ni sabates, ni cases (les seves són cabanes de fusta) i el menjar l’han de caçar.

Dissabte dia 18 de gener férem un fogueró i torràrem botifarró i llangonissa, i per encalenticir l’ambient cantàrem cançons de Sant Antoni i el dimoni....

Aquí mostràvem el “collage” de les coses que nosaltres tenim

El fogueró de Sant Antoni

Un bon caliu i a torràr!

Berenàrem... i bo que va ser!

Sa Xerradeta a Ses Tarragones amb...

Pere Mestre, des Carreró, carnisser.

Amb en Pere iniciem una sèrie de xerrades amb artesans de Maria, amb gent que treballa al nostre poble elaborant productes, els quals principalment i majoritària, s'han d'utilitzar les mans i que, a poc a poc, s'hi ha anat introduint petita maquinària. Volem precisament que ens contin aquests canvis que s'han produït en la seva feina al llarg del temps.

Començam parlant de la infantesa, des Carreró, Can Parrusso, la plaça, el servei militar i altres aspectes que hagin pogut influir en la manera de ser, amb la manera de fer la feina o simplement que hagin quedat gravats en la seva memòria.

* Ens podries dir quin any vares néixer per situar-nos dins el temps?

- Jo som de l'any 48. Me'n record de la gran nevada del 56. A davant ca nostra hi havia els degotissos gelats a la cotxeria que tenia llogada el tio Joan als de Montblanc, aquí on hi ha ara l'oficina de Sa Nostra. I a ca nostra, anant del menjador cap al corral també hi havia degotissos. Quan era petit sempre dúiem calçons curts, tant si feia fred com si feia calor. Crec que em posaren calçons llargs quan es va casar na Francisca Batleta. Crec que ja tenia 15 o 16 anys.

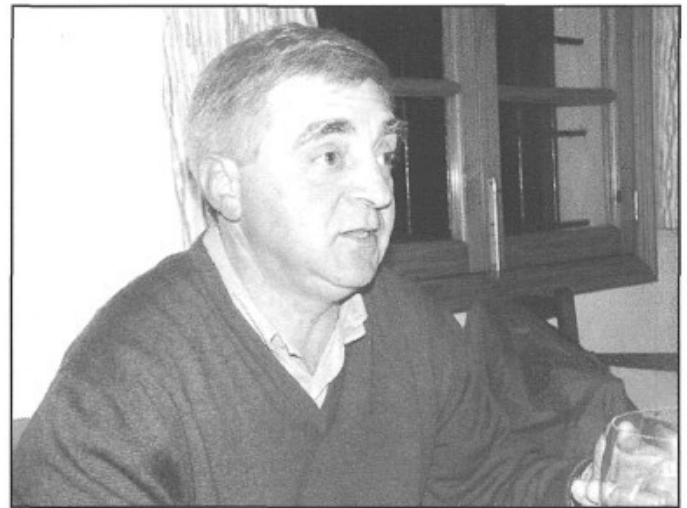
Amb els pares i germà, Toni.

* A ca vostra sempre heu tengut carnisseria?

- Sí, el meu padrí ja en tenia. Al mateix lloc on és ara. Però a la casa vella. Jo vaig néixer a Can Payeras, a Ses Corbates, perquè era quan feien la casa nova. Jo som la tercera generació de carnisseres i el meu fill possiblement serà la quarta. Mon pare ja no volia que jo hi quedàs a la carnisseria i jo tampoc volia que hi quedàs en Pedro, però... El problema és que hi ha moltes hores de feina i si hagués pogut trobar una plaça de menys hores de feina...

* Explica un poc la feina que feis a la carnisseria.

- Mira, avui mateix m'he aixecat devers les sis i quart i m'he posat a omplir sobrassada perquè quan venguéssin

les dones, tenguessin feina per començar. I llavors, en acabar, has de fer net i molts de dies són les 9 del vespre en acabar. O sigui que la feina no és just l'horari d'obertura de la carnisseria. Els dimarts capolam i trempam sobrassada, botifarró i camaïot per omplir durant tota la setmana. Els dimarts ens duen la carn de Barcelona: cuixes de porc, galtot i xuïa. D'això no venem res: el porc que venem al detall, carn magre, costelles, etc., ho duc de l'escorxador de Manacor. D'allà duc els porcs mitjans. Aquí els desfeim i ho posam dins la càmera

* Quants anys fa que no matau i per quina raó?

- Ja en deu fer 14 o 15. I no ho feim perquè exigeixen tota una sèrie de condicions sanitàries que són molt costoses i no podem assumir. Ara que així no tenim tanta de feina. Quan matàvem aquí tots els porcs eren de Maria i Ariany. En Pira ens duia els porcs i nosaltres anàvem al pes a triar-los. D'allà els dúiem cap a la carnisseria caminant manant-los amb una verga. Llavors n'hi havia que no volien entrar, algun que et fugia i l'havies d'encalçar, ...

* És ver que ara no sanen els porcs?

"Aqueix any férem els reis. Joestic damunt el cavall"

- Sí i són més bons. Però jo no en duc d'aquests. No els sanen per no perdre temps.

* Suposam que no despatxau a Maria tota la sobrassada que feis?

- No, ni una quarta part. A Maria fan moltes matances i tenen les seves sobrassades.

* Quina època de l'any teniu més feina?

- De mitjan agost fins el maig. Però tot l'any feim sobrassades i botifarrons. Enguany tos els diumenges de l'estiu he cuit botifarrons per enviar a Palma. Principalment a botigues de la plaça Pere Garau i de la plaça Sant Ferran.

Era Dijous Sant i jo era a la processó. Hi ha en Toni, ma mare, mon pare i en Bernat Currillo.

* La vostra feina encara és molt artesanal?

- Tot ho feim amb les mans. Just tenim una màquina de capolar, una de trempar i una d'omplir. En tenguérem una de fermar botifarrons i la vàrem haver de tornar. Als clients no els agradà. Pareixien xorricets. A les sobrassades no les cosim: les doblegam i les fermam.

* Quins diries que són els canvis més significatius des que començares a ara?

- Quan vaig començar just podíem fer llonganisses i botifarrons, amb el que sobrava. No podíem fer sobrassades. També despatxàvem molt més mè que ara.

* Quina carn es ven més a la carnisseria?

- El porc és el primer. I llavors el pollastre de pinso. El mè sols no es ven. Els magrebins van a les seves carnisseries perquè els han de matar a la seva manera. La vedella tampoc es despatxa gaire. Sobretot després de la malaltia de les vaques boges. També venem uns quants conills. El mè o agrada molt o no agrada gens. També despatxam faraones.

* Quins costums tenen els mariandos quant a la carnisseria?

- De dilluns a dijous són fluixos, però els dimarts, no sé perquè, és més fort que els altres. Ara, gener, febrer i març,

El despatx de carn en l'actualitat, amb en Pere venent

que han passat les festes i s'han fet les matances, també fluixegen. Una cosa curiosa és que el primer dia de Corema, just vénen una dotzena de persones.

* Record que fa uns 40 anys els divendres la gent de Maria anava a la carnisseria a comprar freixura de me.

- Sí, ma mare tenia 30 o 40 senalletes per posar-hi freixura i volien a lo millor un quart de freixura. Ella ja coneixia les senalletes de cada una i se'n duen un quart de freixura i un poc de sang, els divendres de cap a cap d'any. Ara ningú vol sang. Ara els manescals no volen que deixin les vèrtoles perquè diuen que són dolentes.

* I butzes, encara en duis?

- Sí, en duim alguna. Però no ens les deixen dur brutes. Preferim fer-les netes aquí. Allà les venen netes, però no ho fan bé.

Aquesta foto la tenim penjada a la carnisseria. Abans necessitàvem més gent per fer la feina

* Què més ens pots contar?

- Fa quaranta anys no hi havia càmeres. Quan matàvem els mens, que eren més grans que ara, de 25 a 30 quilos, tot s'havia de despatxar. La freixura amb les vèrtoles i tel

tot s'havia de despatxar. La freixura amb les vèrtoles i tel feia uns dos quilos i ma mare ho havia de repartir a parts iguals. Llavors guardàvem el mè al soterrani dins una gàbia amb reixat perquè no hi anàs cap mosca i mon pare duia les cuixes i les costelles a vendre a Palma. Se n'anava amb una senalleta gran amb l'autocar. Fins que jo no vaig acabar el servici militar no vàrem comprar la furgoneta Citroen. Mon pare anava a cercar mens amb el carretó per Ses Comunes, amb un cavall o una egua i duia set o vuit mens dins el carretó. L'any de sa neu va anar a Son Corb a cercar mens i, cada punt, s'havia d'aturar a llevar la neu de dins les potes de cavall i ell se n'havia duit un sac de palla per posar-hi els peus i no tenir fred. A l'estiu a lo millor se n'anava a les quatre i arribava a les deu del

Aquí omplim sobrassades, botifarrons i camaïots

Ens aturam una mica per comentar les fotos antigues que il·lustren aquesta xerrada. La que es veu la carnisseria amb molts de mens ens diu "era el Dijous Sant i jo era escolanet i era a la processó". Una altra hi ha tota la família i la del cavall és d'un any que feren els Reis. També comenta que els mens de la foto tenen els garrons i que ara ja els venen sense garrons. Amb ells preparen uns deliciosos "callos".

* I les pells de me?

- Ara valen molt poc. El fill del que venia a cercar-ne a ca nostra, encara va a l'escorxador a cercar-ne. Abans les

Al soterrani hi tenim el secador de sobrassades

esteníem ben esteses perquè es secassin. Ara per a conservar-les les salen. Per Pasqua hi havia gent que anava a matar mens per les cases just per les pells. Per matar un mè n'han de saber i un cabrit encara és més difícil. Abans els inflàvem però ho prohibiren.

* I les espècies, com ho feis?

- Al botifarró i al camaïot, el temps de mon pare i ma mare ho tastàvem per veure si estaven bé d'espècies. Ara bé, la sobrassada no. Sempre hem anat a pes. La proporció de sal ha baixat molt respecte d'abans. Ara, de sal, hi posam 26 grams per quilo.

* Què venen més peces petites o grosses?

- El que més venem són peces petites. El maig feim els sepultrús per vendre el juliol i agost. Bufetes no en feim perquè sempre suen. En canvi, els sepultrús tenen la pell més gruixada i no se sequen tant.

Seguim parlant una miqueta més sobre els canvis de costums que ha comportat el fet de tenir congeladores i també els hàbits de feina i els horaris i com tot això afecta les compres de carn. I una altra cosa que crida l'atenció: que a principi de segle Mallorca exportava porcs i ara n'ha d'importar.

I després d'una bona estona d'animada conversa amb un bon pa amb oli i companatge, aigua, vi i cafès, acabam ben satisfets la xerradeta.

Antoni Fiol, Magí Ferriol i Miquel Morey

PA amb OLI

BAR RESTAURANT

"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carrel. Petra - Sta. Margalida Km. 0'600 - Tel.: 971 52 53 16

ANAR L'ULL AL BOU amb L'E.L.A.

DEDICATÒRIA

Aquests articles estan dedicats, amb tota l'admiració, a NA CATY SALOM i PARETS, valenta i garrida mallorquina que patí la maleïda Esclerosi Lateral Amiotròfica (E.L.A.), però que malgrat tot, va lluitar amb la seva força de voluntat, i els seus preciosos i expressius ulls per no deixar-se enfonsar per la malaltia i viure la vida "a tope" ajuden a tots els elàtics (malalts d'ELA).

PRESENTACIÓ

Segons l'obra magna de MOSSÈN ANTONI MARIA ALCOVER i d'en FRANCESC DE BORJA MOLL, el diccionari "CATALÀ· VALENCIÀ· BALEAR" en la seva pàgina 603 del TOM X, ens diu que la locució mallorquina "ANAR L'ULL AL BOU" vol dir: "Estar molt alerta, anar amb compte, vigilar-lo".

És per això, que he volgut batejar aquests articles amb la citada locució, idò es així com hem d'estar davant aquesta feresta malaltia que nom: Esclerosi Lateral Amiotròfica.

Jo, no és que sigui cap erudit en Neurologia ni molt manco, però el que sí sóc és un humil i entusiasta deixeble de la gran tasca que en favor de tots els elàtics van iniciar: ALONSO GIL veí de PORTO CRISTO, BIEL MARTÍ, batle de FERRERIES, i la deixonida santamariera CATY SALOM i PARETS, fundadors tots tres, en el mes de maig de 1994 d'ADELA-BALEARS, l'associació que té cura de tots els elàtics de les Illes.

Així idò, donat el meu vincle com a soci i col·laborador d'ADELA-BALEARS, tinc a l'abast, informació de tota casta sobre l'E.L.A., i que si DÉU vol voldria, tira tira, anar difonent mitjançant els presents articles, per així donar a conèixer a tothom (afectats i no afectats, que mai se sap.), tot allò relatiu de l'ombrívola E.L.A. Crec que la informació és fonamental per debilitar malalties que, com aquesta, també es nodreix en part de la desconeixença que tenim envers ella, ja que com més coses se saben de l'enemic, més fàcil resulta combatre'l.

INTRODUCCIÓ

Amb aquesta primera presa de contacte, direm molt succintament que l'Esclerosi Lateral Amiotròfica és una malaltia que afecta el Sistema Nerviós Central (SNC), i més concretament a les MOTONEURONES SUPERIOR, i INFERIOR amb pèrdua de NEURONES PIRAMIDALS DE BETZ i de MOTONEURONES DE L'ASTA ANTERIOR

Aquestes cèl·lules del teixit nerviós constituïdes per un cos proveït de nucli i les seves prolongacions formen

la unitat morfològica funcional i tròfica del sistema nerviós.

És a dir, són les encarregades que l'impuls motor que es forja en el cervell, arribi fins als músculs voluntaris, i així nosaltres puguem moure els braços, les cames, els dits, i en fi, qualsevol part del nostre cos com si res.

Quan per alguna raó, encara avui desconeguda, les esmentades MOTONEURONES moren, la connexió entre el cervell i els músculs queda interrompuda, produint-se aleshores la paralització de l'extremitat o òrgan afectat. Aquest procés és degeneratiu, amb la qual cosa la paràlisi progressiva del cos es produeix inevitablement.

Així es desenvolupa a grans línies l'E.L.A. o sigui l'Esclerosi Lateral Amiotròfica, i que si Déu vol, amb el granet de sorra que aportem cadascú en el nostre àmbit, però sobre tot el dels familiars dels malalts, i el dels especialistes, aconseguirem bolcar-la.

Per finalitzar, voldria enviar una molt afectuosa i publica abraçada mitjançant el present escrit, als PARES de NA CATY, sr. TOMEU i sra. MARGALIDA, persones dignes de tota casta de lloances, per la seva humanitat i entrega als malalts d'E.L.A.

Així com també a un poeta tan gran com el PUIGMAJOR i que nom MQUEL ROSSELLÓ I QUETGLAS, el qual, amb la seva saviesa i sensibilitat envers la vida, des d'Inca ens omple el nostre entorn de MAGINÍFIQUES i PRECIOSSES POESIES.

Gràcies per existir sr. Poeta MIQUEL ROSSELLÓ i QUETGLAS

Miquel Jordan Ronsano, Terrassa, 11 de gener de 2003

I.E.S. STA. MARGALIDA

Ctra. Manacor, s/n.
Tel. 971 85 60 00 - 85 60 27 - Fax 971 52 37 28
07450 STA. MARGALIDA - Illes Balears

CIRCULAR INFORMATIVA

Us informam que a la secretaria de l'IES Santa Margalida han arribat els Títols de Graduat en Educació Secundària. De tots els alumnes que han finalitzat ESO els cursos 98-99-00 i 01, i que podeu passar a recollir-los de dilluns a divendres de 9 a 13 hores.

Si no veniu personalment no oblideu autoritzar a la persona que vendrà en nom vostre i donar-li fotocòpia del vostre DNI.

Santa Margalida, 20 de gener de 2003

EL SECRETARI

BULLIT DE NOTÍCIES

MENJADOR ESCOLAR

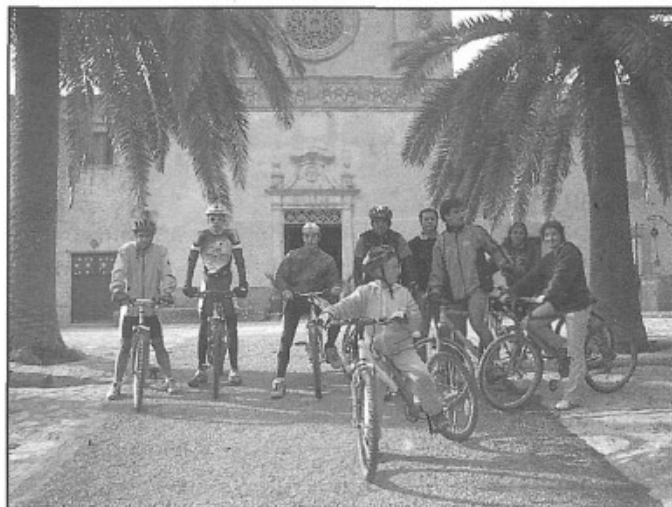
Des del dia 8 de gener, el primer dia de classe del segons trimestre, funciona al CP Antoni Monjo del nostre poble, el menjador escolar. El menjar es fa a les cuines de Scolarest, a Mercapalma, i arriba a l'escola amb uns termes que mantenen el dinar calentet. Per si és necessari encalentir-lo també s'ha instal·lat un microones. Hi ha 10 alumnes fixos i els eventuais varien segons les necessitats familiars. Durant el mes de gener hi ha hagut una mitjana de 20 comensals, essent 29 el número màxim que hi ha hagut en un dia. Scolarest ha contractat n'Antònia Bibiloni per fer les feines necessàries al menjador i és ajudada per un mestre cada dia per a atendre els alumnes. Fins ara els usuaris han mostrat la seva satisfacció per la posada en marxa d'aquest servei.

CONCERT DE NADAL

Els vint-i-tres espectadors –afortunats i feliços, això sí– que el primer dia de l'any anàrem a l'església de Maria a sentir el Concert de Cap d'Any, en sortírem meravellats. Poc importà que el concert es fes en família. Poc importà que els bars del poble estiguessin a vessar. Els quatre intèrprets del capvespre musical ens oferiren un

començament d'any excel·lent. Ni el fred, ni la sensació de vergonya que passàrem al començament, en veure el panorama desolador dels assistents, pogueren amb la qualitat de les interpretacions del quartet.

PUJADA A BONANY AMB BICICLETA

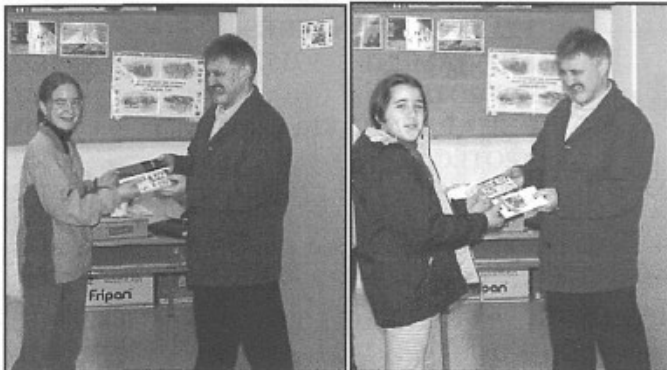
També dins el programa d'activitats que havia preparat l'ajuntament per a les vacances de Nadal, el dia 4 de gener, un grupet de ciclistes pujaren al Puig de Bonany. El dia acompanyà i els ciclistes gaudiren dels bells paisatges del Pla de Mallorca, ple de turons i puigs que fan que no sigui tan pla.

MALIKA, DEL MARROC, A L'ESCOLA

El passat dia 17 de gener vingué a la nostra escola na Malika Kathir, una llicenciada en Filologia Francesa, natural d'Agadir (Marroc). Enguany serà una de les monitores que treballarà en el programa Vivim Plegats, programa que pretén fer d'enllaç amb les altres cultures per evitar situacions racistes i xenòfobes. Na Malika intervingué amb els alumnes de 5è i 6è, per extreure com veuen els alumnes de Maria el Marroc i per donar a conèixer elements de la seva cultura.

BULLIT DE NOTÍCIES

DUES ALUMNES PREMIADES

Na Francisca Pastor i na Catalina Ribas, ambdues alumnes de sisè del CP Antoni Monjo han resultat guanyadores de dos concursos del Diari a l'Escola, suplement setmanal del "Diario de Mallorca". Els premis han consistit en llibres i jocs de l'editorial Edebé, patrocinadora del concurs. En les fotografies hi teniu el moment en què el delegat de l'editorial fa entrega dels obsequis a les dues alumnes.

BOBOT A PALMA

La marianda Maria Antònia Oliver, al davant de la seva companyia de dansa presentà al Teatre Municipal de Palma, el seu muntatge Bobot a Gal·liforma. Des de dia 15 fins a dia 20 de gener, al Municipal palmesà els ballarins de la seva companyia interpretaren la fantasia escènica de Bobot, un espectacle polièdric que juga amb l'expressivitat del cos, amb una escenografia brillant i efectista i un ús de les noves tecnologies al servei de l'entreteniment i de l'espectacle. Una bona recepció del públic i unes crítiques molt elogioses acompanyaren aquestes representacions.

MARIANDOS A SANT ANTONI DE GRÀCIA

El darrer cap de setmana de gener, al barri de Gràcia a la ciutat de Barcelona, els mallorquins hi fan festa grossa. Una iniciativa nascuda ja fa molts d'anys gràcies a la generositat, l'esforç i la "caparrudesa" d'un pobler de socarrel, Antoni Torrens, fa que cada any milers de mallorquins i barcelonins s'acostin fins a la vila catalana a celebrar Sant Antoni. Foguerons, gastronomia ben generosa, actuacions de grups diversos, balls, cançons i molta gresca s'han guanyat un lloc a les festes graciencques. Enguany, gent que hi anà ens contà que els mariers que hi feren cap, passaven de la vintena. I que tots i totes anaven amb l'orella calenta.

ACTUACIONS DE CATALINA SUREDA

El passat divendres dia 17 de gener, diada de Sant Antoni, tingué lloc el debut de na Catalina Sureda a la Jove

Orquestra Nacional d'Espanya a l'Auditori Nacional de Música de Madrid. Ella i els altres joves músics s'havien concentrat a Pilas, un poble de Sevilla, el dia 2 de gener i durant quinze dies assajaren i estudiaren les obres a interpretar, quinze dies d'intensa preparació que acabaren en un assaig general i es traslladaren a Madrid amb l'AVE. A l'Auditori Nacional de Madrid, davant d'un públic que omplia a vessar (s'havia col·locat el cartell de "no hay billetes"), interpretaren obres de Francisco Lara, Claude Debussy i Jean Sibelius.

El dia 18 partiren cap a Saragossa, on repetiren el mateix concert dues vegades, una el dissabte vespre i una altra el diumenge dematí. Després cada músic emprengué el viatge de retorn cap el seu destí. La propera concentració serà pel mes d'abril a Màlaga.

UNA MARQUESINA AL CARRER RAMON LLULL

Haureu vist que al carrer Ramon Llull s'hi ha instal·lat una marquesina. Feia estona que es demanava aquest element que facilita l'espera als usuaris de les línies de transport. Així aquests podran seure i si plou es podran aixoplugar.

Aquesta foto correspon a la nit de Sant Antoni, els veïnats del carrer Major, feren un fogueró i unes bones cantades

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Madò Maria Vanrell Fontcuberta va morir el passat dia 12 de gener a l'edat de 86 anys. Vivia a Petra.

Madò Bàrbara Estrany Castelló ens deixà el passat dia 30 de desembre a l'edat de 86 anys. Vivia al carrer Nou, número 74.

L'amo en Pedro Gelabert Martí morí el passat dia 5 de gener a l'edat de 87 anys. Vivia a la Carrera Plana, número 10.

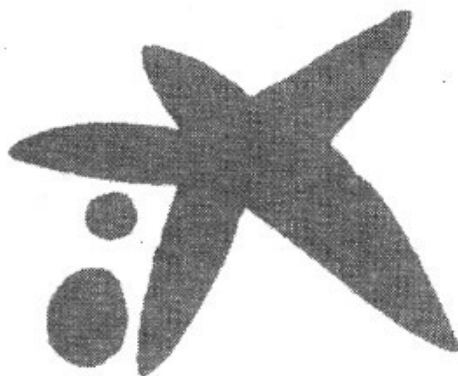

Que descansin en pau.

BENVINGUTS:

En Marc Morey Bergas va néixer el passat dia 29 de gener. És fill de Miquel Morey Mas i Francisca Bergas Mas

Enhorabona als seus pares i demés família.

"la Caixa"

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
Urgències		971847060
Cita Prèvia		971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns i dimecres: de 16 a 18 hores.

Dimarts, dijous i divendres: de 16 a 19 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19,15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:

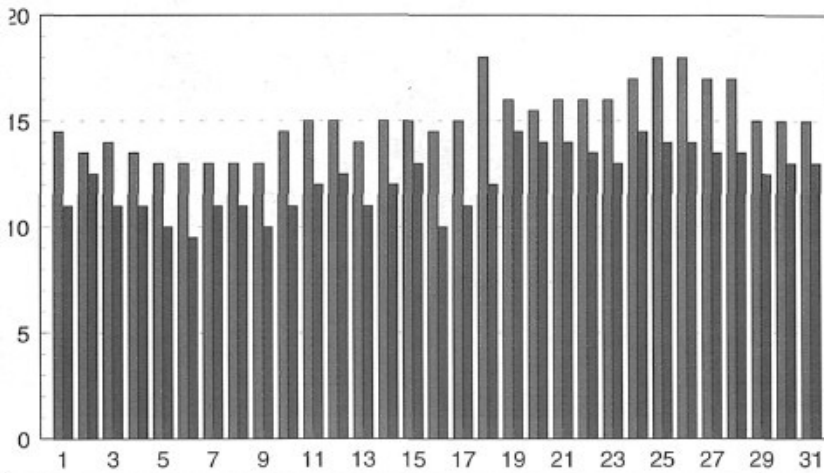
Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al 855043
- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al.....520292
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al 236624

El temps MES DE DESEMBRE

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 2 ..... 5 l.
 Dia 5 ..... 18 l.
 Dia 11 ..... 15 l.
 Dia 19 ..... 9 l.
 Dia 20 ..... 6 l.
 Dia 27 ..... 2 l.

TOTAL: 55 LITRES

Temperatura Màxima
 18° C (Dies 18, 25 i 26)
 Temperatura Mínima
 10° C (Dies 5, 9 i 16)
 Temperatura Mitjana
 13,6° C
 Mitjana Màximes
 15,1° C
 Mitjana Mínimes
 12,2° C

Pluja any 2002		
Juny		37
Gener	Juliol	91
98	Agost	
Febrer	4	95
Març	39	Setembre 8
Abril	89	Octubre 79
Maig	87	Novembre 86
	Desembre	55
		Total 768

Dia 5 de gener arribaren els Reis Mags i aprofitaren per donar els premis als guanyadors del concurs de betlems que la nostra Associació havia organitzat. Aquí teniu el guanyador Nadal Josep Ferriol amb el seus fills Miquel i Marina, recollint el premi

C/. Major, 113 - Tel./Fax 971 525 035 - Mòbils 679 091 509 - 615 660 932 - 07519 MARIA DE LA SALUT (Mallorca)

CONSTRUCCIONS DE PISCINES I ALJUBS AMB SISTEMES DE PROJECCIÓ DE FORMIGONS GUNITATS

Piscines d'es Plà
 MARIA DE LA SALUT

DIA 30 DE GENER, DIA ESCOLAR DE LA NO-VIOLÈNCIA I LA PAU

MANIFESTS PER LA PAU

Segon d'infantil

La pau per nosaltres és no fer als altres el que no ens agradaria que ens fessin a nosaltres

Tercer d'infantil

Paus és: Donar-se la mà, Escoltar, Nofer mal, no fer enfadar, deixar jugar a tothom.

Primer

Els nins i nines de primer volem la pau. Que ningú es baralli, que tots siguin amics, perquè l'amistat és molt important.

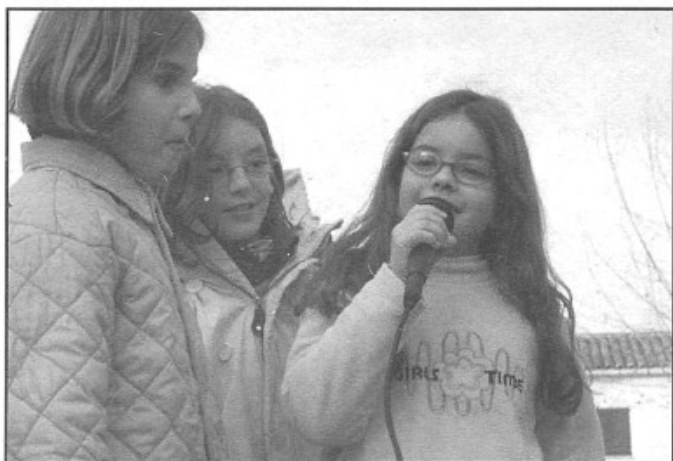
Hem d'escoltar el que ens diguin els nostres pares i la mestra.

No volem la guerra a cap lloc del món.

Segon

Els nins i nines de la classe de segon volem pau perquè la guerra és dolenta, provoca molts de morts i amb els doblers que es gasten amb tancs i pistoles podrien fer escoles per als nins i nines que no en tenen i també els podrien donar menjar

Tercer

Què puc fer jo perquè hi hagi pau? Respectar els altres, no barallar-me, ajudar els altres, parlant solucionar els problemes i no insultar.

Quart

Els nins i nines de quart no volem la guerra perquè en una guerra moren molts d'innocents, sobretot nins i nines

Cinquè

- Volem la pau: perquè la violència és dolenta
- Volem la pau per tenir una vida millor
- Volem la pau perquè la guerra provoca morts
- Volem la pau perquè la violència no ens agrada
- Volem la pau perquè la guerra no es beneficiosa per ningú
- Volem la pau perquè tothom pugui viure amb harmonia
- Volem la pau perquè tothom pugui riure
- Volem la pau perquè tothom pugui tenir casa i aliments

Sisè

Avui, dia 30 de gener, és el dia de la 39ª edició de la Diada Escolar de la No-Violència i la Pau.

Els alumnes de sisè volem manifestar amb veu ben alta que estam a favor de la PAU. L'AMISTAT, L'ACORD, EL COMPARTIR, LA JUSTÍCIA, I LA CONVIVÈNCIA, i rebutjam LA VIOLÈNCIA, LA GUERRA, LA INJUSTÍCIA I EL RACISME.

Viu i deixa viure, la paraula PAU s'hauria de complir i no es compleix. Voldriem que la pau es pogués enviar amb missatges i que s'estengués per tot el món.

Recordant a Cati Salom Parets de Santa Maria. Una de les figures més importants de Mallorca, que va morir paralítica, d'esclerosis múltiple.

Tu estàs per tot Catalina
i voles fins al cel
junt a la Verge Maria
i els àngels amb melodia
te canten com els ocells.

Tu viuràs tota la vida
dins la pàtria del meu cor,
les flors de Santa Maria
floreixen més cada dia,
orquídiades del teu tresor.

El nom del carrer que brilla
que te varen dedicar,

la gent que passa i te mira
te recorden cada dia,
com la mes gran heroïna
que vares sabre lluitar.

Com te miram retratada
rossa al mig de dos colors,
llavors ja eres estimada
com una joia pintada
junt amb les santes amors.

Cati Salom, tu viuràs
a dins la nostra mirada
davant ton pare i ta mare

la llum del cel hi veuràs
i de mi sempre tindràs
una gran fort abraçada

I en Miquel de Terrassa
te resa una oració
t'estima amb gran devoció,
ell no sap el que li passa
perquè per tu s'acompassa
per la teva fundació.

Miquel Rosselló i Quetglas.
INCA, a 8 de gener del 2003.

PER A LA MILLOR MARE, AQUESTA CARTA D'AMOR

No sé com començar perquè em falten paraules i em sobren sentiments. Un dia, només un dia, podré arribar a entendre el molt que m'estimes.

Mil cops he agafat paper i llapis i he començat a escriure una carta per a tu. No em demanis el motiu de per què mai t'ha arribat. Orgull? Vergonya? Por? Una dolentia, una empenyadura i una carta més al fons.

De petita, la meva millor amiga eres tu. Em duies cada dia a escoleta, em recollies, em feies els millors dinarets, em pentinaves, em compraves roba, em besaves, em cantaves mil cançons, jugaves amb mi, em despertaves únicament i exclusivament cada vint-i-set de juny amb una cançó, em duies al metge, em tocaves el cul alguna vegada, et repeties més que l'all, em parlaves sàviament del sexe, de les drogues, de la vida. Per totes aquestes coses i moltíssimes més, m'encanten els regals tan simples com ara una rosa, una cançó especial, un poema o res millor que aixecar-me al matí, sortir al carrer i saber que algú em mira. Em gir i em regala una rialla.

Ara que som més gran i més ase, saps qui és la meva millor amiga? No ho creuràs però encara ets tu. Dubtaves? Qui vols que ocupi el teu lloc amb els milions de coses que has fet per mi!

Durant denou anys i únicament cada vint-i-set de juny, t'aixecaves la primera fora fer renou i col·locaves dins la petita torre de música el compacte de Nat King Cole. Tot un geni. Amb els dits llargs acompanyats d'unes ungles llargues i pintades amb paciència de color vermell, apretaves el botó fins arribar a la cançó sisena. Es deia "Las mañanitas del rey David". Espitjaves el volum al màxim i començava la cançó. El so de les trompetes i la veu de Nat King Cole entraven amb remor dins l'habitació on dormia. Despertava d'un somni i entrava dins un altre. Movia els peus cap amunt, cap avall, un costat, un altre. Era un moviment tan simple que consistia en fregar els llençols amb els peus per tal de remoure l'aire tebi que m'havia acompanyat durant la nit. Era el millor regal que em podies fer, què més volia? Sentir aquella cançó un cop a l'any em feia recordar el despertar tan dolç de cada vint-i-set de juny. Una calor freda envoltava el meu cosset, una sensació inexplicable. L'escoltava dins el llit fins que acabava amb una frase tan tendre com "Estas son las mañanitas que cantaba el rey David y hoy como es el día de tu santo te las cantamos a ti."

Un matí més, havies aconseguit que despertàs amb una nova il·lusió, continuar el camí de la vida. Em feia gran, era el meu dia. El meu aniversari.

Molts cops abans d'anar a dormir, agafaria el cotxe i vendria a casa per donar-te el petó de bona nit.

Molts cops, hora d'aixecar-me del llit, enyor el teu crit tan pesat que diu: "Vols fer el favor d'aixecar-te d'una punyetera vegada!!!"

Un dia vaig llegir un llibre titulat "Interpretació i psicoanàlisi dels contes de fades". En aquest llibre hi havia una frase que deia: "La meva vida consistirà en saber governar-me amb saviesa i arribar a la màxima felicitat". Em deman què vol dir governar la vida amb saviesa als vint-i-un anys. No arribar tard a casa? No beure una copa de whisky? Les úniques errades que feim a la vida, són les coses que no feim però has de tenir present que la paciència és amarga i els seus fruits són dolços.

Sé que no he estat la filla que haguessis volgut i que t'he fet enfadar i passar pena tres mil quatre-centes tres vegades però hi ha moments a la vida que no es repeteixen mai més. La paraula "errada" entra dins el meu vocabulari. I dins el teu?

No t'assegur que faci el llit cada dia o que et torni a fer enfadar tres mil quatre-centes tres vegades més, perquè em queda molt per aprendre però no vull que tornis a posar en dubte si has estat una bona mare perquè per a mi, apart de ser la meva millor amiga, has estat la millor mare del món.

T'havia dit mai que ets el que que estimo més en aquesta vida? Doncs aprofitaré aquest espai per dir-to: MARE, T'ESTIM !!!

PD: Si el pare llegeix aquesta carta, potser es demani perquè no n'hi he escrit una o simplement, aquesta no és a mitges. No és que l'estimi menys ni que li tengui ràbia. Ell ja ho sap i segur que ho entén perquè també té una mare.

Francesca Maria Capó Gelabert

**IMMOBILIÀRIC
LLUC MATAS**

"Venga a descubrir un paraíso"
kommen sie, linden sie ihr paradís

Plaça des Pou, 17
07519 Maria de la Salut (Mallorca)

Tel. 971 52 50 70
Fax 971 52 57 73
Mòbil 679 90 57 94

Pel seu interès reproduïm aquest article editorial de la revista de Campanet, que creim aplicable a la nostra realitat mariera. Potser allà on parla dels nouvinguts del Marroc hi hauríem d'afegir també, en el cas de Maria, els sud-americans. I allà on parla de campanaters i campaneteres, canviar-ho per mariers i marieres. La intenció és ben clara, la integració d'aquesta allau de gent adulta passa per un canvi d'actitud de tothom, no solament de les autoritats administratives, sinó de cadascun de nosaltres. Parlar-los en castellà, no és sinònim de respecte, ni de bona educació; és marginar-los encara més de la nostra realitat, retardar el seu procés d'integració, crear uns ciutadans que en qualsevol moments poden ser manipulats per forces reaccionàries per dificultar el nostre procés de normalització nacional i cultural. Amb els seus fills el procés sembla més fàcil gràcies al paper que juga l'escola, però amb els adults sí que cal la nostra implicació directa i efectiva.

IMMIGRACIÓ

Durant el segle XX hi va haver una sèrie d'onades migratòries d'illencs cap a altres països del món, sobretot cap a països americans: Argentina, Brasil, Cuba, República Dominicana..., i, també, cap a països europeus: França, Suïssa... A la col·lecció "Pla de Tel", editada per l'Ajuntament de Campanet, hi trobam el volum L'emigració de campaneters a Amèrica en el segle XX de Joan Buades i Crespí, que ens informa de la importància del fenomen migratori en el nostre poble: més de 300 campaneters i campaneteres van haver d'emigrar a la recerca d'un treball que milloràs les seves condicions de vida.

Amb l'entrada del segle XXI, Campanet ha vist com es convertia –igual que altres indrets de les Illes Balears– en poble receptor d'una onada migratòria procedent del Marroc. Durant els darrers cinc anys, en el nostre poble s'ha produït un canvi demogràfic important no només en el sentit d'augment poblacional sinó en el de la tipologia de la gent nouvinguda: una altra cultura, una altra llengua, una altra religió... uns altres costums, en definitiva, molt diferents dels que tenim els mallorquins.

Les famílies nouvingudes que tenen fills escolaritzats

tenen l'oportunitat de conèixer alguns dels costums del nostre poble mitjançant les informacions facilitades pels propis fills. A més, aquests fills tenen un accés molt més fàcil a la llengua catalana, gràcies a l'escola, que no els seus pares. Cal actuacions de les institucions públiques – el nostre Ajuntament ja en fa algunes – per tal d'actuar sobre aquesta població en el sentit de fer possible la seva integració en el nostre poble. Però no ho podem deixar tot en mans de les administracions públiques. En aquest procés d'integració els campaneters i les campaneteres, individualment i col·lectivament, hi hem de col·laborar de manera decidida. Des d'una bona rebuda d'aquesta gent, tot convidant-los a saludar en la nostra llengua pel carrer: bon dia, bon vespre, bona nit, adéu, etc. i a participar en la vida associativa, fins a la divulgació dels drets i dels deures que tenen, com a ciutadans d'aquesta terra d'acollida.

Sabem que els que emigren ho fan amb la idea de retornar al país d'origen però, en molts de casos, no se'n tornen i queden instal·lats on van arribar. És per això que, com en el cas dels peninsulars que van arribar aquí en temps anteriors, els fills dels nouvinguts, i els seus pares, han de comptar amb totes les facilitats per poder ser un campaneter o una campanetera més.

FESTA DE SANT ANTONI

Els foguerosn i les torrades no poden faltar a les festes de Sant Antoni. A l'horabaixa ja es cremà el de

l'escola i hores més tard s'encengué el de la plaça i alguns més a altres indrets del poble.

El temps acompanyà i encara que feia una mica de fred la gent sortir a torrar al so de les xeremies.

MARIA, TELEFÒNICA, L'ADSL I LA NOSTRA LÍNIA

Tal vegada sabreu del meu interès cap al món informàtic. L'escola i la revista han estat els dos camps que han fet que cercàs continuament recursos per poder millorar la feina i com no, també ensenyar el qui en volgués aprendre. La informàtica em dugué a Internet i ...ai !!! Per això necessitàvem una

línia Telefònica. I clar, qui té les línies telefòniques aquí?. Telefònica!. Bé, idò això és la història desgraciada entre Telefònica i jo.

Sabreu, haureu sentit parlar de l'ADSL. Aquest és un innovador sistema que utilitza la mateixa línia de coure que arriba a les nostres cases. Diríem que és capaç de donar més pressió i així poder rebre i enviar més dades. Però amb un avantatge molt important sobre la línia convencional: permet a la vegada estar connectat a Internet i fer i rebre cridades de veu.

Idò bé, a Maria d'ADSL no en tenim ni hem podem tenir si no es canvia la centraleta. La nostra (seva) és molt antiquada, no és digital (moderna). Els tècnics informàtics de la Conselleria d'Educació quan ens posaren la línia a l'escola ja em deien que li havíem fet a Telefònica perquè érem quasi dels únics pobles que no en teníem. (jo els hi deia que l'únic que li feia a Telefònica era pagar-li cada mes) Però és que quasi ni saben on és Maria! Fa uns dies telefonà a l'escola una "veu amable" de Telefònica demanant al responsable de comunicacions si estàvem contents amb la línia ADSL. Es degué sorprendre de les rialles que sentí.

Bé. Havíem sentit parlar de la possibilitat de tenir el servei ADSL canviant de línia i conseqüentment també de número. Vaig telefonar al 1004, " Línea de atención personal al cliente. Le atiende X" (i aquí podeu canviar la X pel nom que vulgueu i, el que és més divertit la variable X és molt variable, mai és la mateixa) i m'informaren que sí, si canviava de número, podria tenir el servei ADSL.

Idò bé, dia 31 de desembre del 2002, vaig sol·licitar aquest nou número que em permetés tenir ADSL. Em digueren que en cinc dies hàbils tindria la nova línia. Dia 7 de gener de l'any nou ja la tenia. Més xalest que un nin amb sabates noves vaig anar a comprar el kit que incloïa el modem i els filtres. El mateix vespre vaig telefonar per donar-me d'alta. Em donaren el nom d'usuari i el pasword, però em digueren que no tendria el servei fins passats quinze dies.

Passats aquests em comunicaren que Telefònica no em podia donar el servei ADSL ni en la línia nova ni en la vella. Vaig quedar bocabadat, astorat,... Em vaig sentir ben enganyat.

A partir d'aquí, les comunicacions amb Telefònica han estat un vertader calvari. Adonats del seu error em concediren tornar al meu número de sempre sense cap cost. Oh! Gràcies, gràcies, Telefònica.

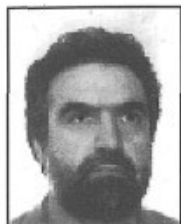
Però, ai! La línia just em durà un dia. Començà a fer renou. Dia 24 de gener em donaren línia i dia 25 quedà muda. De llavors ençà cada dia amb parlat amb el 1004, amb X, i la confusió ha estat total. A hores d'ara, dia 2 de febrer de 2003, encara no tenim línia a casa.

Després d'aquesta història, voldria demanar la vostra col·laboració per aconseguir el servei ADSL al nostre poble i així ens beneficiarem tots. No vos costarà res (si no vos passa el que a mi). Es tracta de cridar al 1004 i demanar que voleu contractar una línia ADSL. Com més peticions hi hagi possiblement més prest adaptaran la central de Maria. Gràcies per endavant.

Tots els alumnes de l'escola el passat dia trenta estrenàrem la sala del primer pis de la Casa de Cultura mirant una pel·lícula amb motiu del dia de la No Violència i la Pau

Desplaçar-se, anar de vacances i viatjar

Massa vegades aquestes tres paraules s'utilitzen de manera idèntica quan en realitat representen actituds radicalment distintes davant el fet d'anar a altres indrets.

Desplaçar-se: És el fet que diàriament efectuam quan anam a treballar si el lloc de treball està fora del nostre nucli de residència habitual. Durant el temps en què ens desplaçam generalment aprofitam el temps o bé per llegir el diari, si és a primera hora del matí, o bé aprofitam per anar llegint el llibre de lectura que tenim entre mans aquells dies, o bé, a vegades, s'aprofita per fer una becaina, si un es desplaça en tren o bus, i acaba la son que un no acaba quasi bé mai. Durant el desplaçament pràcticament no observam el paisatge, no ens entretenim a mirar els camps de manera d'aluiar alguns detalls interessants, i moltes vegades després de saludar, simplement per educació, el viatger que tenim al costat o al davant, no tornam a creuar cap paraula fins a l'hora de l'acomiadament quan arribam al final de trajecte, i sempre únicament per mantenir les formes d'educació mínimes, ja que algunes vegades ni aquestes es mantenen.

Anar de vacances: Com que la finalitat de poder gaudir d'aquests dies d'esbarjo és canviar d'aires, no pensar amb la feina, deixar les preocupacions laborals de banda per uns dies, no haver-se de fer el menjar ni fer el llit, poder-se aixecar més tard que l'habitual i a l'hora que un vol, és precisament aquest enfilall de motius el que fa que un vulgui aprofitar el temps per visitar una ciutat, els llocs atractius, passejar relaxadament, seure a una terrassa i no pensar en res, fer una bona menjada i assaborir intensament noves sensacions gustatives i també, segons el lloc, gaudir de beure un bon vi. Aquests condicionants són precisament els que distingeixen el turista, i, fins i tot, un tipus de turista determinat, diríem el de gamma alta, mitjanament culte o format. Perquè si ens referim al de baixa estopa com el que durant massa anys ha estat el predominant al nostre país petit, no fa cap de les coses que hem esmentat suara, ja que passa el temps imitant les sargantanes i digerint els mal anomenats menjars que se'ls entaforen als hotels, pensions, restaurants organitzats, entre d'altres ocurrències. Aquesta i aquella gent, uns ni tan sols se n'adonen on han anat a parar i els altres tenen una visió de postaleta, no escollida sinó la que se'ls han preparat sense que ells hagin participat en la selecció. És un grau superior d'actitud mental respecte del que simplement es desplaça, ja que hi ha un cert gaudir del lloc on un va, uns sense adonar-se d'on han estat i els altres es queden amb

una visió estereotipada, passiva i repetitiva del lloc que han visitat si almanco bé han recreat una mica l'esperit.

Viatjar: És la forma superior d'anar a qualsevol indret. És la manera d'entrar a conèixer de manera més o manco profunda la realitat del lloc que es visita; hom parla amb la gent, interroga les persones i s'interessa pel seus problemes, vol conèixer la realitat: social, humana, política, econòmica, històrica, és a dir, tots els elements que conformen la realitat d'aquell indret. I tot això de manera activa, un pren part en la decisió d'aprendre, de conèixer, de saber més sobre la gent. És conèixer l'altre. És la manera més infreqüent d'anar pel món, ja sigui perquè un no té temps ja sigui perquè un no té cap mena d'interès en conèixer l'altre, ja sigui perquè un ni tan sols sap que és conèixer l'altre, o també perquè a un no l'han format perquè sigui capaç d'interessar-se per l'altre. Viatjar pressuposa una formació prèvia.

Sense cap mena de dubte l'única manera d'estimar els altres és coneixent-los, i l'única manera de conèixer-los és aprofundint en el descobriment de com són, quins són els seus somnis, els seus anhels, les seves penes, les seves misèries, les seves pors, en una paraula, viure llur realitat diària. És la manera més enriquidora i humana d'apropar-se a la realitat del proïsme.

Antoni Gelabert Mas
Barcelona - Maria; gener 2003.

Els Reis Mags feren la seva arribada el dia 5 horabaixa. A la plaça des Pou els esperaven tots els al·lots i mots de pares. Arribaren fins a l'església i anaren a descansar, per recuperar forces del seu llarg viatge i poder repartir les juguetes a tots els mariers i marieres.

REFORMA A L'AJUNTAMENT

Ha acabat la primera fase de la reforma que s'està duent a terme a la Casa de la Vila. Aquesta ha consistit principalment amb el tancament del terrat tapat de la segona planta i adaptar-lo com a sala de plens, funció per la qual cosa ja ha estat estrenada, i com a sala multifuncional per a reunions diverses.

La segona planta on hi havia la sala de plens es redistribuirà totalment. S'ha modificat l'escala d'accés,

ara és quadrada. Davall el seu llit s'hi ubicaran els servidors informàtics.

A la planta baixa s'hi ha fet

una reestructuració total per facilitar-hi la feina que s'hi fa. També s'han adaptat els banys a persones amb

impediments i se'ls ha dotat d'aigua calenta.

Ara, en una segona fase, s'alçarà la teulada i s'instal·larà un ascensor.

ESCACS: CAMPIONAT DE MALLORCA PER EQUIPS

El mes de gener comença el campionat de Mallorca per equips. El Club té dos equips inscrits, un a primera i l'altre a segona. Aquest equip ascendí per renúncies d'altres. A cada categoria els equips estan separat en dos grups, que en una primera fase juguen una lliga a una volta, i després la meitat juguen per ascendir amb els equips d'altre grup i els altres per conservar la categoria.

La llista de força del nostre Club està formada per divuit jugadors:

1. Jeroni Bergas Ferriol. (pref. 2106)
2. Francesc X. Mestre Mestre (1a 2061)
3. Gaspar Mas Mas (1a 2012)
4. Sebastià Darder Negre (2a 1961)
5. Miquel Ferriol Bergas (2a 1932)
6. Enric Pozo Mas (2a 1925)
7. Monserrate Munar Munar (2a 1903)
8. Antoni Ballester Cladera (2a 1897)
9. Pere A. Buñola Oliver (2a 1886)
10. Miquel Mascaró Pastor (2a 1832)
11. Manuel Martínez Oliver (3a)
12. Pedro Ferriol Portells (3a)
13. Joan Miquel Ferriol Galmés (3a)
14. Jaume Darder Negre (3a)
15. Miquel Àngel Bergas Amengual (3a)
16. Jaume Bergas Amengual (3a)
17. Martí Ramis Pons (3a)
18. Bàrbara A. Ferriol Galmés (3a)

Entre parèntesis s'indica la categoria individual i l'ELO (una puntuació federativa). Els cinc primer jugadors només poden jugar amb el primer equip.

L'equip de primera començà el campionat amb un desplaçament a Costa de Calvià. El local de joc estava tancat i no tenien clau per obrir-lo, fou un dels nostres jugadors, del qual no direm el nom, que amb un gran e n g i n y aconseguí obrir la porta. Amb l'absència del

nostre número u, aconseguirem entaular el matx. El segon partit guanyàrem 4,5 a 0,5 al Lloseta, equip ascendent aquest any. En la tercera ronda perdérem 4 a 1 amb CFAM. L'objectiu d'aquest equip és quedar classificat dins el quatre primers en aquesta fase.

L'equip de segona ha perdut els tres matxs: Maria B – Campos B 0,5 – 3,5; Maria B – Andratx B 1,5 – 2,5 i Sa Dragonera C- Maria B 3,5 – 0,5. La finalitat d'aquest equip és donar oportunitats als jugadors més joves del nostre club.

CARRERANY ESPORTIU

XIX TROFEU CICLISTA PLA DE MALLORCA. GRAN PREMI " LA CAIXA".

A la reunió celebrada el passat divendres dia 24 gener a Sineu, els representants del Clubs ciclistes Montüiri, Muro, Villafranca, Lloret, sa Pobla, Amics de sa màquina, Fotomax i Maria de la Salut (representat per el secretari, Miquel Morey) juntament amb l'agrupació Ciclista Sineu, màxima responsable organitzativa del TROFEU CICLISTA PLA DE MALLORCA, planificaren la que ha de ser la XIXa edició que, un any més, tindrà el patrocini del Consell de Mallorca i el Gran Premi a càrrec de " La Caixa",

Les etapes seran les següents:

- 1ª Dijous 1 maig a Maria de la Salut. contra-rellotge individual Sineu-Maria.
- 2ª Dissabte dia 24 maig a sa Pobla.
- 3ª Dissabte 31 de maig a Villafranca, contra-rellotge individual.
- 4ª Diumenge 1 juny a Muro
- 5ª Diumenge 8 de juny a Montüiri
- 6ª Dissabte 14 de juny a Sineu.

Como a novetats, al Pla Petit, tan sols hi poden participar els ciclistes de les entitats ciclistes d'algun dels pobles de la comarca del Pla de Mallorca amb llicència

Esteve Bergas, guanyador metes volants del Pla 2002

local. Els ciclistes que no hagin participat a alguna de les edicions anteriors hauran de ser naturals o tenir algun parentiu de primer grau al Pla de Mallorca. Els ciclistes que guanyin més d'una etapa així com els tres primers classificats de la general absoluta no podran participar a la propera edició.

El club Ciclista de Maria ja es comença a preparar aquesta ja popular prova ciclista. Us tindrem informats en properes edicions de la revista.

PEP FERRIOL

Equip de Maria que participà al Pla 2002

CALENDARI DE FENT CARRERANY 2003

1. Antoni Roig, "Murero"	13. Martín Vachiano Silano "Llanterner"	25. Miquel Pastor Perelló "Cotó"
2. D. Miquel Estades, rector de Maria	14. Pere Jordà, "de Roqueta"	26. Bartomeu Mas, "des Casino"
3. Rvd. Sr. Santandreu, rector de Santa Margalida	15. Joan Ferriol Miquel, "des Forn"	27. Miquel Font, "Moliner"
4. D. Antoni Martorell, vicari de Maria.	16. Jaume Aulet, "de s'Hort"	28. Joan Torelló "Porret"
5. Sebastià Carbonell, "Blanquet"	17. Antoni Jordà	29. Josep Miquel Font, "Saig"
6. Mateu Estades (pare del rector)	18. Simó Garau, "de Son Roig"	30. Gabriel Negre
7. Antoni Font, "Moliner"	19. Onofre Sureda	31. Pep Mas Socies, "Municipal"
8. Antoni Gual	20. Joan Gual	
9. Joan Carbonell, "Costa"	21. Joan Gelabert "mestre de Roqueta"	
10. Joan Sabater, "Ciutadà"	22. Jaume Sabater "Llampiner"	
11. Joan Torelló Carbonell	23. Francesc Bonnin	
12. Pere Negre	24. Llorenç Barceló, "metge Pe	

CENTRO MARIA DE LA SALUD
 Grupo de hombres de
 Accion Católica
 practicando una tanda de ejercicios espirituales los días 28 febrero al 4 de marzo de 1954 dirigidos por el Rector de Sta. Margalida, Rvd. Sr. Santandreu; en las mismas fechas hacer el certico efectivo e imposición de Cruzes de lignos de A.C. gracias conseguidas en la asamblea del año 54 - Nino Mariano -
 QUE DIOS BENDIGA TODAS LAS GRACIAS

DOCUMENTS ESCRITS SOBRE LA FOTO

Demanat una miqueta i sobretot gràcies a l'ajuda de documents escrits que ens ha cedit en Pep des Forn, de son pare Joan Ferriol, ja hem sabut qui són tots els protagonistes del calendari d'enguany. A més també sabem la data exacta de la foto, dia 20 de març del 54, que la foto no és de Pere Mascaró, sinó de Miquel Bergas Ordinas i que el motiu d'estar plegats era que feien una tanda d'exercicis espirituals els homes d'Acció Catòlica.

Si hi trobau algun error us agrairiem ens ho féssiu saber i ho subsanariem.

Juan Ferriol Miquel
 20-3-54